

Persbericht - Welzijnsbarometer 2020

Ongelijkheid neemt toe in het Brussels Gewest na de Covid-19-crisis

Het Brussels Gewest, waar één op drie inwoners onder de armoederisicodrempel leeft, werd in 2020 bijzonder hard getroffen door de sociale en gezondheidseffecten van de Covid-19-crisis. In de jaarlijkse Welzijnsbarometer maakt het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad de balans op van de gevolgen van deze crisis op korte en middellange termijn.

Door de hoge bevolkingsdichtheid en de grote ongelijkheid waarmee het Brussel gewest te kampen heeft werd het extra zwaar getroffen door de Covid-19-crisis. Afgezien van de directe gevolgen van het coronavirus voor de gezondheid, hebben de activiteitsbeperkende maatregelen om de epidemie in te dammen ook ernstige gevolgen gehad voor de levensomstandigheden, het welzijn en het uitstel van zorg van de Brusselaars. **De weerslag op de geestelijke gezondheid** van de bewoners is bijzonder groot. Ter indicatie: in december 2020 lijdt 18% van de Brusselse bevolking aan een majeure depressie en 75% aan slaapstoornissen (tegenover respectievelijk 6% en 33% vóór de crisis). Mensen met sociaaleconomische moeilijkheden worden hierbij zwaarder getroffen.

Over het algemeen zijn de **sociale ongelijkheden** tijdens de crisis toegenomen. Voor wat de financiële middelen betreft, is op Belgisch niveau de gemiddelde spaarquote van de mensen (in % van het beschikbare inkomen) in 2020 bijna verdubbeld, terwijl in het Brussels Gewest terzelfdertijd 30% van de bevolking inkomensverlies heeft geleden. Dit percentage ligt hoger dan in de andere twee gewesten.

Weliswaar hebben veel mensen hun levensstandaard zien dalen, maar de meest acute problemen liggen bij de - in het gewest veeltallige - mensen die **tussen de mazen van het beschermende net van de sociale zekerheid vallen**. Dit geldt voor een aantal zelfstandigen, heel wat kunstenaars, werknemers met een onzekere job, studenten, zwartwerkers, daklozen en mensen zonder papieren. Deze laatste zijn verhoudingsgewijs sterker vertegenwoordigd in het Brussels Gewest dan elders in het land. Ter indicatie: in België wordt twee derde van de **dringende medische hulp** (het enige recht waarop mensen zonder papieren aanspraak kunnen maken) verleend in het Brussels Gewest.

De vragen om hulp bij de sociale diensten nemen toe als gevolg van de verarming van een deel van de bevolking, waarbij we een grote toevloed zien van de **aanvragen bij het OCMW**. Zo is het aantal mensen dat een leefloon ontvangt in het Brussels Gewest gestegen van 39 703 in januari 2020 tot 43 481 in december 2020, een stijging met 9,5% (+3 778 personen), tegenover -0,8% en +1,1% in dezelfde periode van de twee voorgaande jaren. Deze toename in 2020 was groter in het Brussels Gewest dan in de andere twee gewesten.

De lockdownmaatregelen hebben de gevolgen van de **ongelijkheid in leefomgeving wat betreft huisvesting** nog uitvergroet. De omstandigheden waarin de lockdown(s) moet(en) worden doorgemaakt zijn bijzonder ongunstig in de arme, dichtbevolkte wijken, zonder groene ruimte in de buurt, met overbevolkte woningen zonder tuin. Ongeveer 25% van de Brusselse huishoudens woont in een gebrekkige woning (met lekkage, vocht en/of verrotting) en 26% in een overbezette woning (51% van de mensen met een inkomen onder de armoederisicodrempel).

Op middellange en langere termijn verhoogt de inkomensdaling voor een deel van de bevolking, met name de minderbedeelden, het risico op een opeenstapeling van achterstallige betalingen en een **overmatige schuldenlast**, vooral wat betreft huurachterstanden en dus het risico op uithuiszetting (bedenk ook dat 60% van de Brusselaars huurder is en dat de huurprijzen in de hoofdstad relatief hoog zijn); maar ook onbetaalde waterrekeningen en energieschulden (en dus het risico op afsluiting van water, elektriciteit en/of gas). Zo is tussen oktober 2019 en december 2020 door de commerciële leverancier bij 1 839 klanten de stroom afgesloten, en deze huishoudens werden tijdens het moratorium (opgeheven op 31 mei 2021) tijdelijk bevoorrad door Sibelga. Dit aantal is tijdens de winterperiodes van de voorbije jaren nooit zo hoog geweest.

Concluderend kan worden gesteld dat de Covid-19-epidemie, en de activiteitsbeperkende maatregelen die genomen zijn om ze in te dammen, een ingrijpende sociale impact hebben op de bevolking, en dat de sociale ongelijkheden op verschillende levensdomeinen toenemen. In vergelijking met de andere twee gewesten wordt het Brussels Gewest al bij voorbaat door meer armoede en grotere ongelijkheden geteisterd. Er zal dus aandachtig moeten gekeken worden naar de consequenties op middellange en lange termijn voor de meest kansarme inwoners en huishoudens, in het bijzonder naar de risico's van overmatige schuldenlast van deze huishoudens ten gevolge van het inkomensverlies dat door de crisis geleden wordt, en dit binnen een Brusselse context waarin de kosten voor huisvesting hoog blijven.

Raadpleeg het volledige rapport:

→ [Welzijnsbarometer 2020](#)

Contactpersoon bij het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:

Marion Englert
menglert@ccc.brussels

